

Zludi je še vedno stalnica

Pustne tradicije V Praprothu morajo otroci paziti, da jim vaški hudič ne ukrade sladkarij in denarja, ki so jih nabrali med vaščani. Pogovorili smo se s tremi mladimi domačini, ki so že igrali lik Zludja

PRAPROT Kako bi se odzvali, če bi vam dokazali, da hudič res obstaja? In da se potepa po Praprothu vsak pustni torek?

To ni šala! Kot se za vsako vas spodobi, pozna tudi Praprot tradicijo, da hodijo otroci in odrasli po vasi in obiskujejo domove. Domačini odprejo na pustni torek svoja vrata pustnim šemam, da si te lahko postrežejo z najrazličnejšimi jedmi in sladnicami. Ob tem pa dobre glasbe in plesa, ki popestri obisk pustarjev, nikoli ne zmanjka. Otroci se v pustnih maskah sprehajajo po vasi, s sabo pa imajo še majhen voz s sladkarijami in denarjem, ki so ga nabrali, vendar ga morajo skrbno čuvati, saj jih lahko zasači Zludi. Praprovci in Praprovke ohranjajo običaj, da se eden izmed mladih vaščanov obleče v hudiča – Zludja in lovi ter straši otroke. Nagaja jim tako, da jim s pepelom pomaže obraz.

Hudič, tako imenovani Zludi, je tradicija, ki sega v daljno preteklost. Vse do druge svetovne vojne so se pustne maske delile na »ta lepe« (lepe bele maske) in »ta grde«, med katerimi se je vse do danes ohranil Zludi. Nekateri domačini pravijo, da so obleko Zludja ponovno sešili okoli leta 1950. Zludi obnem nosi čelado, ki ima zelo zanimivo zgodovino in izvor. Pripadala je britanskemu letalcu iz druge svetovne vojne, ki jo je izgubil prav v Praprothu. Odločili so se, da bodo to čelado zadržali in jo dodali pustni maski Zludja, ohranila pa se je do današnjih dni.

Pogovarjali smo se z mladimi Praprovci, ki so spregovorili o omenjeni tradiciji.

Alex Sandri nam je zaupal

K njegovi maski spada čelada, ki jo je baje v vasi izgubil nek britanski letalec

naslednje: »Mislim, da je to zelo lepa tradicija, ki je tesno povezana z našo vasjo. Škoda, da so vanjo vpleteni starši, saj je to nekaj, kar bi moralo pripadati samo otrokom.«

Jakob Zidarich pa je povedal: »Zludi je lepa tradicija, ki jo je treba nujno obdržati! Ne mislim na dejstvo, da bi morale tudi druge vasi prevzeti tako tradicijo, saj je ta navada, značilna za Praprot. Glavno je, da bodo če generacije obdržijo to vaško tradicijo v Praprothu, tako kot se je ohranila doslej.«

»Zludi je tipična pustna tradicija Praprota, kot so na primer kurenti na Štajerskem, vendar je naša tradicija nekaj, kar

pripada le nam. Tako kot imamo tudi našo tradicionalno pustno masko – Zludja, za katerega je pomembno, da tradicija izvira v Praprothu in se jo tukaj ohrani. Vsakdo si lahko izposodi idejo, vendar ne smemo pozabiti, kje se je ta tradicija razvila. Tradicije kažejo izvirnost in nas razlikujejo od drugih.«

Vsi trije so v prejšnjih letih igrali lik Zludja. Vprašali smo jih, kaj je tisto, kar jim bo ostalo za vedno v spominu o tej izkušnji.

Alex, dijak 5. letnika elektroneke na zavodu J. Štefana, je povedal, da je zanj nepozaben prizor, ko je izgubil zvonec »in so se začeli vsi smejati.«

»Ko sem bil Zludi, sem bil zelo počaščen, da sem prevzel to vlogo. Vse skupaj je bilo zelo zabavno, še posebej pa sem užival, ko sem lovil otroke po vasi. Moram pa priznati, da je z masko zelo naporno teči in loviti otroke, saj se z njo slabo vidi,« je smehljaje izjavil Jakob Zidarich.

Damjan Gomisel, filmski in gledališki igralec, je ravno tako užival v vlogi Zludja: »Ko si nadeniš masko, postaneš nekaj popolnoma drugega, spremeniš se in gledaš na tradicijo z drugačnimi očmi. Ponosen sem, da sem lahko oblekel masko svojih dedičev in prispeval, da se tradicija ohrani in gre naprej,« je pojasnil.

Praznujejo jo tudi v Belorusiji, v Turčiji in na Češkem pa ne

Kulturni dnevi po svetu Poizvedovali smo, ali si je še kje kultura prislužila prazničen dan

Ste se kdaj vprašali, koliko držav praznuje dan kulture podobno, kot ga praznujemo Slovenci? Nepričakovano smo v manjšini, saj ga večina držav ne uvršča med državne praznike. Slovenija je pravzaprav med prvimi državami, ki je začela praznovati dan kulture. Prvič leta 1945, ko je slovenski narodni osvobodilni svet sklenil, da bo 8. februar, dan smrti Franceta Prešerna, postal dan slovenske kulture.

Poznamo tudi mednarodni dan kulture 15. aprila. Tega dne so leta 1935 v Washingtonu podpisali pakt Roericha, pogodbo o varstvu umetniških in znanstvenih ustanov ter zgodovinskih spomenikov. Etimologija besede kultura na primer v sanskrtu pomeni »spoštova-

nje svetlobe«. Kulturo je treba spoštovati in varovati.

O dnevih kulture po svetu smo se pogovorili z Antonom Karavajevom iz Belorusije, Adino Mikeskovo iz Češke in Bademom Demirjem iz Turčije.

»V Turčiji nimamo enega dneva kulture, imamo pa veliko praznikov, ki so za nas in za našo kulturo zelo pomembni,« je povedal Bade. »Mislim, da bi bilo dobro, da bi vsaka država praznovala dan kulture.«

Anton, ali Belorusija praznuje dan kulture? »Tudi Belorusija praznuje dan kulture in za nas je to pravi praznik, praznujemo ga drugo nedeljo oktobra.« V Sloveniji na dan kulture podelimo Prešernove nagrade in vsako društvo počasti Pre-

šernov dan. So podobno dogaja tudi v Belorusiji? »Na ta poseben dan se predstavniki kulturne sfere iz vse države zberejo v Minsku na gala večeru, kjer jim podelijo častne listine in nagrade. Po vsej Belorusiji potekajo koncerti in razstave, povezane z belorusko kulturo. Menim, da bi vsaka država morala imeti dan, namenjen praznovanju kulture, saj so zgodovina, tradicija in običaji vsakega naroda enako pomembni in važno je, da jih spoštujemo.«

Kako pa je na Češkem? »Na Češkem ne praznujemo dneva kulture. Menim pa, da bi bilo zelo lepo, da bi ga praznovala vse države, saj je pomembno praznovati našo kulturo,« meni Adina.

8. februar smo kot Prešernov dan Slovenci prvič praznovali sredi vojne, leta 1945

Instagram

@direkt_pd
#bodidirekten

kraškipust: Čas je za najlepšo fešto v letu.

slivnska_klapa: Jaa! in letos smo tudi mi prvič na povorki!!!

meteo.it: Treba vidt če sploh bo povorka ...

občina_repen: Prav letos, ki smo se vrnili, mora deževati.

mtk_trebce: Ja, ampak niste edini, tudi mi smo združili skupino..!

kralj_in_kraljica: Vsako leto so vozovi vedno lepši.

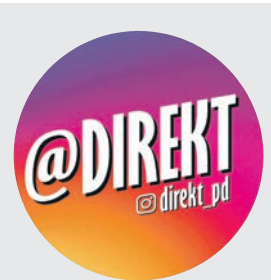

borgheseale: Prejšnji teden so me Šempolajci prav razveselili!!!

granchio_blu_official: Ahahahahaha

Bodimo zmeraj direktni!

Trenutni sodelavci mladinske strani @Direkt: **Svetlana Breclj, Julija Cante, Martina Cavotta, Nicolò Coretti, Nika Maria Costantin, Marco D'Errico, Malina Dolhar, Lapo Farolfi, Tadeja Gergolet, Sara Hlabian, Robert Kovic, Mateja Martini, Gaja Pelà, Francesco Petaccia, Veronica Piredda, Simon Simcic, Damir Terčon in Ivan Visintin.** Pridruži se nam!

Pepeljuharji bodo kmalu spet napadli Vrh

VRH Skoraj vsaka vas ima svoje pustne običaje. Tako je tudi v vasi Vrh pri Gorici, ki ima za sabo že večletno pustno tradicijo. To je tradicija pepeljuharjev. Nejo Volčič, učenka 4. letnika humanističnega liceja Gregorčič, smo prosili, da nam je predstavila kulturo pepeljuharjev.

Pepeljuharji so simbol slabe plati človeka. Nosi jo nogavice, napolnjene s pepelom in z njimi pretepajo prebivalce vasi, je pojasnila. Cilj pepeljuharja je, da s pepelom odžene zimo in v vas prinese pomlad. Tudi za Vrhovce je pust čas zabave in vsakega druženja.